

เรื่องต้องยำแม่ท้องแม่ให้นม ลูกน้อยปลอดภัยจากโควิด-19

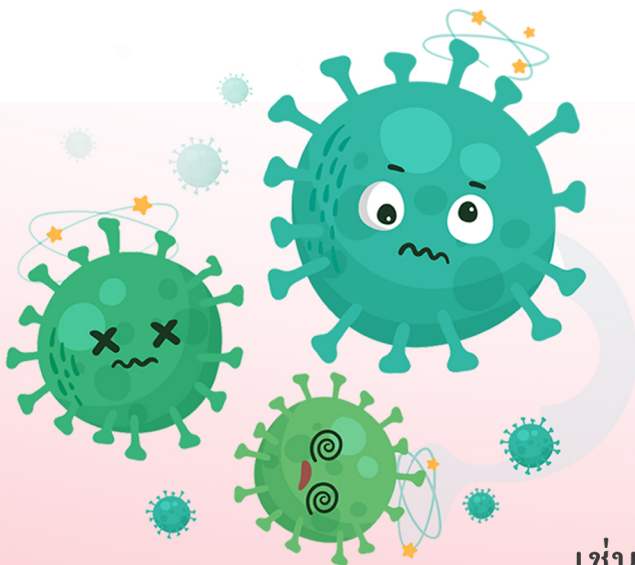
1. ถ้าแม่ท้องติดเชื้อโควิด-19 เสี่ยงมีอาการรุนแรงกว่าคนทั่วไป

เนื่องจากแม่ท้องจะมีภูมิคุ้มกันต่ำกว่าคนทั่วไป โดยเฉพาะภูมิคุ้มกันระดับเซลล์ (cellular immunity) การที่ร่างกายแม่ท้องมีภูมิคุ้มกันระดับเซลล์ต่ำกว่าปกติ เป็นกลไกธรรมชาติเพื่อป้องกันการปฏิเสธการเข้ากัน ระหว่างมารดาและทารก (Maternal Anti-fetal Graft-versus-Host) ทำให้มีการสร้างเม็ดเลือดขาวกลุ่ม CD4 ที่เปลี่ยนแปลงไปจากสตรีที่ไม่ตั้งครรภ์ มีการเพิ่มขึ้นของ T-Helper 2 มากกว่า T-Helper 1 รวมถึงมีการสร้างฮอร์โมนเอสโตรเจน

และโปรเจสเทอโรนจากรกออกมา ทำให้มีการลดกระบวนการกระตุ้นการอักเสบ ซึ่งส่งผลต่อภูมิคุ้มกันระดับเซลล์ที่จะมีประสิทธิภาพลดลงตามไปด้วย

ดังนั้น โรคใดๆที่ต้องใช้ภูมิคุ้มกันระดับเซลล์ เช่น โรคโควิด-19 เมื่อเชื้อเข้าเซลล์ เข้าปอด จะต้องใช้ภูมิคุ้มกันระดับเซลล์จัดการภูมิคุ้มกันในแม่ท้องจึงอาจจัดการไม่ได้ดีเป็นสาเหตุสำคัญสาเหตุหนึ่งที่ทำให้แม่ท้องที่ติดเชื้อโควิด-19 เสี่ยงต่อการเกิดอาการรุนแรงกว่าคนทั่วไปได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแม่ท้องที่เสี่ยงสูง มีโรคร่วม เช่น ความดันโลหิตสูง เบาหวาน ไทรอยด์ หัวใจ

หอบหืด ปอดเรื้อรัง ไต จึงต้อง ดูแลตัวเองอย่างเคร่งครัด

เรื่องต้องยำแม่ท้องแม่ให้นม ลูกน้อยปลอดภัยจากโควิด-19

2. แม่ท้องติดเชื้อโควิด-19 ระยะเริ่มต้น
แต่ยังมีการระบาดรุนแรงยังต้องอยู่
บ้านหรือโรงพยาบาลสนาม?

หากสถานการณ์การระบาดของเชื้อยังสูง
โรงพยาบาลต้องสำรองเตียงไว้สำหรับผู้ติดเชื้อ
อาการหนักก่อน

หากแม่ท้องติดเชื้อแต่ยังมีอาการไม่มาก
และแพทย์พิจารณาแล้วว่าสามารถรักษาตัว
ที่บ้านได้ก็อาจต้องกักตัวอยู่บ้าน (Home Isolation)
หรืออาจอยู่โรงพยาบาลสนาม

แต่ไม่ว่าอยู่ที่ไหน การดูแลตัวเองเป็นสิ่งสำคัญมาก
ร่วมกับสังเกตอาการเปลี่ยนแปลงที่ผิดปกติ

โดยเฉพาะอาการไข้ คือ อุณหภูมิร่างกาย
สูงกว่า 37.5 องศาเซลเซียส ต้องลดไข้อย่างถูกวิธี
ด้วยการเช็ดตัว ดื่มน้ำสะอาด นอนพัก และกินยาลดไข้
เช่น ยาพาราเซตามอล เป็นต้น เพราะใช้มีผลให้ลูกในท้อง
เจริญเติบโตได้ไม่เต็มที่ และอาจส่งผลกระทบต่อความพิการ
แต่กำเนิดได้

เรื่องต้องห้ามแม่ท้องแม่ให้นม ลูกน้อยปลอดภัยจากโควิด-19

3. ยาที่ใช้รักษาแม่ท้องที่ติดเชื้อโควิด-19ได้อย่างปลอดภัย มีอะไรบ้าง? จะรักษาอย่างไร?

ยาที่ห้ามใช้ ได้แก่ ฟาโทะลายโจร

ห้ามใช้ในหญิงตั้งครรภ์หรืออาจจะตั้งครรภ์และหญิงที่กำลังให้นมบุตรเพราะมีข้อมูลพบว่าอาจมีผลต่อการหดตัวของมดลูกและทารกผิดปกติแม่ที่กำลังอยู่ในช่วงให้นมแม่ที่รับประทาน ยาฟาวิพิราเวียร์ (favipiravir) ควรดื่มนมแม่ เพราะยาถูกขับออกทางน้ำนมได้ หรือถ้าจะให้แม่ควรเว้นช่วงให้ห่างจากเวลาที่รับประทานยา

แม่ท้องติดเชื้อโควิด-19ที่ไม่มีอาการ
ไม่ต้องให้ยาต้านไวรัส แม่ท้องติดเชื้อโควิด-19ที่มีอาการ
แต่ไม่มีปอดอักเสบ หรือ มีปอดอักเสบที่น้อย ไม่ต้องการ
การรักษาด้วยออกซิเจน หากอยู่ในไตรมาสที่ 2 และ 3
พิจารณาให้ ยาฟาวิพิราเวียร์ (favipiravir) ถ้าแพทย์
พิจารณาแล้วว่าจะได้ประโยชน์มากกว่าความเสี่ยง โดยมี
การตัดสินใจร่วมกับผู้ป่วยและญาติ

แม่ท้องติดเชื้อโควิด-19และมีปอดอักเสบ ที่ต้องการการรักษาด้วยออกซิเจน

แสดงถึงขบวนการอักเสบลุกลามมากจึงต้องรักษา
ในโรงพยาบาลแพทย์อาจพิจารณา ใช้ยาเรมเดซิเวียร์
(remdesivir) เนื่องจากมีข้อมูลความปลอดภัยของการ
ใช้ยานี้ในหญิงตั้งครรภ์และไม่มีรายงานผลกระทบ
ต่อทารกในครรภ์และต้องมีการใช้ยาอื่น ๆ ร่วมด้วย

(ข้อมูลอ้างอิง : แนวทางเวชปฏิบัติของราชวิทยาลัยสูติรแพทย์แห่งประเทศไทย เรื่อง การดูแลรักษาสตรีตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อโควิด-19 ฉบับปรับปรุง version 7 17 ธันวาคม 2564 โดยคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2562-2564)

เรื่องต้องยำแม่ท้องแม่ให้นม ลูกน้อยปลอดภัยจากโควิด-19

4. แม่ท้องติดเชื้อโควิด-19 มีโอกาสคลอด ก่อนกำหนด ลูกน้ำหนักตัวน้อย

ข้อมูลจากกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข พบว่าหญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อ ทั้งแบบไม่มีอาการหรือแบบมีอาการ มีอัตราการคลอดก่อนกำหนด ร้อยละ 15.1 และทารกมีน้ำหนักตัวน้อยประมาณกว่าร้อยละ 20 ซึ่งสูงกว่าในภาวะปกติที่จะพบทารกคลอดน้ำหนักตัวน้อย (น้อยกว่า 2,500 กรัมเมื่อแรกคลอด) เพียงร้อยละ 10

ทารกน้ำหนักตัวน้อย และทารกคลอดก่อนกำหนด มีผลกระทบตามมามากมายทั้งต่อตัวทารกและครอบครัว เช่น เด็กตัวเล็กมาก กล้ามเนื้อไม่แข็งแรง ภูมิคุ้มกันไม่แข็งแรง มีโอกาสเจ็บป่วยบ่อย ส่งผลต่อต้นทุนคุณภาพชีวิตลูกน้อยได้ การดูแลจึงไม่ง่ายเหมือนการดูแลทารกคลอดครบกำหนด ต้องการการดูแลอาการ และเฝ้าระวังภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างใกล้ชิดการป้องกัน การติดเชื้อในแม่ท้องและการรักษาอย่างถูกต้องหากเกิดการติดเชื้อ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก

คำแนะนำ / ย้ำส่งท้าย

1. ให้ฉีดวัคซีนป้องกันโควิด-19 ในสตรีตั้งครรภ์ และให้นมบุตร เนื่องจากวัคซีนมีความปลอดภัยและมีประสิทธิภาพสูงในการป้องกันการติดเชื้อ และลดความรุนแรงของโรค นอกจากนี้ยังพบภูมิคุ้มกันในเลือด สายสะดือ และในน้ำนม
2. การฉีดวัคซีนไม่เพิ่มความเสี่ยงต่อการแท้งบุตรก่อนอายุครรภ์ 14 สัปดาห์ และไม่เพิ่มการพิการแต่กำเนิด ดังนั้นสตรีตั้งครรภ์สามารถฉีดได้ทุกอายุครรภ์
3. การฉีดวัคซีนสามารถให้พร้อมกับวัคซีนอื่นๆ ที่จำเป็นต้องฉีดขณะตั้งครรภ์ได้
4. การฉีดวัคซีนเข็มที่ 3 เพื่อกระตุ้นภูมิคุ้มกัน ใช้คำแนะนำเช่นเดียวกับคนทั่วไป

ข้อมูลอ้างอิง : <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fimmu.2020.02025/full>

เรื่องต้องยำแม่ท้องแม่ให้นม ลูกน้อยปลอดภัยจากโควิด-19

ลงทะเบียนฉีดวัคซีนโควิด-19

เนื่องจากช่วงเวลาให้บริการฉีดวัคซีน ของแต่ละจุดบริการ มีความแตกต่างกันกับความพร้อมของวัคซีนและผู้ให้บริการ มีทั้งแบบเดินเข้าไปรับบริการได้เลย หรือต้องจองในระบบ online ก่อนแม่ท้อง แม่ให้นม ควรติดตามในสื่อ online สำหรับจุดบริการที่เป็นหลัก เช่น

ศูนย์วัคซีนกลางบางซื่อ ลงทะเบียนผ่าน QR code ค่ายมือถือ

AIS

AIS ลงทะเบียนได้ที่
เว็บไซต์ www.ais.th/vaccine

TRUE

ลงทะเบียนได้ที่
ระบบ USSD กด *707# โทรออก
หรือ เว็บไซต์ <https://vaccine.trueid.net/>

DTAC

ลงทะเบียนได้ที่ ดีแทคแอปฯ
และ เว็บไซต์
<https://app.dtac.co.th/vaccine/index.html>

NT

ลงทะเบียนได้ที่ บมจ.โทรคมนาคมแห่งชาติ
<https://covid19vaccine.ntplc.co.th/CVC/home>

ลงทะเบียนผ่าน LINE OA และ APP หมอพร้อม

ANDROID

IOS

LINE

ด้วยการเพิ่มเพื่อน LINE OA "หมอพร้อม" หรือดาวน์โหลดแอปพลิเคชัน "หมอพร้อม" ระบบ iOS / ระบบ Android เพื่อรับการแจ้งเตือนนัดหมายฉีดวัคซีนเข็ม 3 (วัคซีนเข็มกระตุ้น)

ลงทะเบียนผ่าน โรงพยาบาลศิริราช ผ่าน APP ศิริราช connect, โรงพยาบาลบาราศณราศูร, สภากาชาดไทย, ราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์ และ website โรงพยาบาลทั้งภาครัฐ เอกชน และ รพ.ส่งเสริมสุขภาพ ตำบล ทั่วประเทศ

